WIKIPEDIA

Bahasa Melayu Kuno

Sebuah inskripsi Bahasa Melayu Kuno yang digelar Kawi ditemu di Pengkalan Kempas di Negeri Sembilan, Malaysia.

Sebelum kedatangan pedagang India ke Kepulauan Melayu, bahasa yang digunakan oleh masyarakat setempat dikenali sebagai Bahasa Melayu Purba. Bahasa ini kemudiannya dinamakan **Bahasa Melayu Kuno** setelah mendapat pengaruh India. Bahasa Melayu Kuno mencapai kegemilangannya dari abad ke-7 hingga abad ke-13 pada zaman kerajaan Sriwijaya sebagai *lingua franca* dan bahasa pentadbiran. Mereka yang bertutur bahasa Melayu Kuno merangkumi Semenanjung Tanah Melayu (Kini Semenanjung Malaysia), Kepulauan Riau dan Sumatera. Bahasa Melayu Kuno diterima ramai kerana:

- Bersifat sederhana dan mudah menerima pengaruh luar.
- Tidak terikat kepada perbezaan susun lapis masyarakat
- Mempunyai sistem yang lebih mudah berbanding bahasa Jawa.

Isi kandungan

Pengaruh Sanskrit dan Hindu

Bahasa Melayu Kuno banyak dipengaruhi oleh sistem bahasa Sanskrit. Ini adalah kerana kebanyakan masyarakat Melayu ketika itu beragama Hindu dan Bahasa Sanskrit telah menjadi bahasa bangsawan dan mempunyai hierarki yang tinggi. Selain itu, sifat bahasa Melayu yang mudah dilentur mengikut keadaan juga antara penyebab bahasa asing seperti sanskrit diterima. Ini boleh dibuktikan daripada pengaruh tulisan atau aksara Pallava (Tulisan Pallava) dan Devanagari yang datang dari India, kata-kata pinjaman daripada bahasa Sanskrit, rangkai-rangkai kata pinjaman daripada bahasa Sanskrit, dan fonem-fonem Sanskrit. Kesan daripada bahasa sanskrit ini menyebabkan penambahan kosa kata Bahasa Melayu Kuno. Contoh contoh perkataan yang diambil daripada Bahasa Sanskrit adalah seperti *syukasyitta*, *athava*, *karana*, *tatakala* dan sebagainya. Bahasa Melayu Kuno tidak mempunyai pengaruh Parsi atau Arab.

Perkaitan antara Bahasa Melayu Kuno dan Bahasa Melayu Moden dapat dilihat daripada perkataan-perkataan yang kekal daripada dahulu sehingga sekarang seperti *curi*, *makan*, *tanam*, *air* dan sebagainya, serta perkataan yang mempunyai bentuk atau format yang serupa seperti dalam jadual jadual di bawah:

Bahasa Melayu Kuno	**Bahasa Melayu**
wulan	bulan
nasyik	asyik
nayik	naik
mangalap	mengambil
mamava	membawa
saribu	seribu
dangan	dengan
vanakna	banyaknya
sukhacitta	sukacita
ko	ke
samvau	sampan
datam	datang
vari	bari = beri$_{sekarang}$
rajaputra	putra raja
vatu	batu

Awalan ni- menjadi di-

Penggunaan awalan di- dalam Bahasa Melayu Moden sama dengan awalan ni- dalam Bahasa Melayu Kuno dan awalan diper- sama seperti nipar-.

Bahasa Melayu Kuno	**Bahasa Melayu**
nimakan	dimakan
niminumna	diminumnya
niparvuat	diperbuat
nipaihumpa	dipersumpah
nivunuh	dibunuh

Awalan mar- menjadi ber-

Awalan ber- dalam Bahasa Melayu moden hampir sama dengan awalan mar- dalam Bahasa Melayu Kuno.

Bahasa Melayu Kuno	Bahasa Melayu
marvanum	berbangun
marvuat	berbuat
marlapas	berlepas
marppadah	berpadah

Akhiran -na menjadi -nya

Akhiran -na yang digunakan dalam Bahasa Melayu Kuno sama dengan -nya pada masa kini.

Bahasa Melayu Kuno	Bahasa Melayu
vinina	bininya
vuahna	buahnya

Akhiran -ku adalah singkatan aku yang masih digunakan sehingga sekarang

Contohnya:

- catrunku
- hulutuhanku
- niraksanku

Ringkasan

Secara ringkasnya berikut merupakan ciri ciri Bahasa Melayu Kuno

- Penuh dengan kata-kata pinjaman Sanskrit seperti *tatkala, air* dan sebagainya
- Bunyi b ialah w dalam Bahasa Melayu Kuno. Contohnya bulan ialah wulan
- Bunyi e pepet tidak wujud. Contoh: dengan - dngan atau dangan
- Awalan ber- ialah mar- dalam Bahasa Melayu Kuno (contoh: berlepas-marlapas)
- Awalan di- ialah ni- dalam Bahasa Melayu Kuno (Contoh: diperbuat - niparvuat)
- Ada bunyi konsonan yang diaspirasikan seperti bh, th, ph, dh, kh, h (Contoh: sukhatshitta)
- Huruf h hilang dalam bahasa moden (Contoh: semua - samuha; saya - sahaya)

Batu bersurat dan candi

Salah satu bukti sejarah bahasa Melayu yang penting ialah batu bersurat. Beberapa batu telah ditemui di sekitar Sumatera dan Jawa yang memperlihatkan penggunaan Bahasa Melayu kuno pada abad ke-7. Tulisan yang digunakan ialah aksara (*alphabet*) Pallawa iaitu sejenis tulisan yang berasal dari selatan India. Berikut adalah antara batu bersurat yang ditemui.

- Batu Bersurat Kedukan Bukit (Palembang), bertarikh 605 Tahun Saka, bersamaan dengan 683 M. Tulisan yang terdapat pada Batu Bersurat ini menggunakan huruf Palava.

- Batu Bersurat Talang Tuwo (Palembang), bertarikh 606 Tahun Saka, bersamaan dengan 684 M. Batu
- Batu Bersurat Kota Kapur (Bangka), bertarikh 608 Tahun Saka, bersamaan dengan 686 M.
- Batu Bersurat Karang Brahi (Jambi), bertarikh 614 Tahun Saka, bersamaan dengan 692 M.
- Batu bersurat di Gandasuli, Jawa Tengah (832 M) ditulis dalam huruf Nagiri.

- Batu Bersurat Pagar Ruyung (1356 M)

Pengaruh agama Hindu dan Buddha cukup kuat dalam bahasa dan budaya pada zaman bahasa Melayu kuno. Bahkan banyak candi yang dibina di Alam Melayu yang dipengaruhi oleh budaya Hindu dan Buddha dari India, seperti candi-candi di Lembah Bujang, Muara Takus dan Pagarruyung di Sumatera, dan candi Borobodur dan Prambanan di Pulau Jawa.

Bahasa Melayu Kuno dan Kerajaan Melayu

Bahasa Melayu juga merupakan bahasa yang diguna pakai dalam kerajaan Melayu kuno. Kerajaan-kerajaan Melayu kuno yang diketahui adalah (tidak menurut sebarang susunan) ialah

- Oc-eo
- Lembah Bujang
- Ko-ying
- Kerajaan Funan
- Srivijaya
- Kerajaan Angkor
- Kedah Tua
- Melaka

Lihat juga

- Bahasa Melayu

Pautan luar

- Bahasa Malaysia Simple Fun (http://www.bahasa-malaysia-simple-fun.com/bahasa-melayu-kuno.html) ,halaman artikel berkaitan Bahasa Melayu Kuno (terjemahan Bahasa Inggeris)